

Родина для дитини

Вісник програми

Випуск 4, вересень 2006

ОГЛЯД ГРАНТОВОЇ ПРОГРАМИ

Метою Грантового компоненту програми «Родина для дитини» є надання підтримки у розробці та запровадженні системи послуг дітям груп ризику та кризовим родинам шляхом створення моделей збереження родини, виховання у прийомних сім'ях, дитячих будинках сімейного типу та національного усиновлення, а також створення умов для розвитку та зміцнення організаційної спроможності організацій та ініціативних груп, що надають ці послуги.

Більшість грантів спрямовані на підтримку проектів, які було визначено та включено до Місцевих Планів Дій, що виконуються в пілотних місцевостях та громадах програми «Родина для дитини».

Грантовий компонент програми «Родина для дитини» передбачає залучення великої кількості груп, організацій та закладів як державного так і недержавного секторів, що надають соціальні послуги з метою розробки та впровадження сталих моделей сімейного виховання. Передбачається, що ці моделі можуть бути відтворені в інших областях України.

В межах Грантової Програми організації та установи - партнери також можуть скористатися тренінговою та інформаційною підтримкою, можливостями для співробітництва та обміну досвідом. Організації-грантоотримувачі включають як місцеві державні установи, так і українські та міжнародні НУО. Програма ставить на меті підтримку проектів, що демонструють професійний підхід і творчий потенціал та зможуть забезпечити істотні довгострокові результати.

Типи грантів

Гранти присуджуються за трьома різними процедурами. Таким чином, пропонуються гранти трьох типів: гранти відкритого конкурсу, гранти спеціального призначення та партнерські гранти швидкої дії. Заявки на фінансування та проектні пропозиції оцінюються згідно умов та критеріїв, виз-

начених Грантовим Комітетом та Програмним Комітетом «Родина для дитини».

Перший тип: гранти відкритого конкурсу

Гранти першого типу присуджуються за результатами відповідного конкурсу, який оголошується і проводиться згідно критеріїв та умов, спеціально визначених для кожного такого конкурсу. Оголошення про проведення конкурсу визначає завдання та пріоритетні напрями конкурсу та вимоги до учасників (наприклад, організаційний статус, наявність досвіду тощо).

Рішення про присудження грантів приймається Грантовим Комітетом. На підставі визначених критеріїв Грантовий Комітет розглядає та оцінює спроможність організацій-заявників виконати проект. Заявки, що наберуть найбільшу кількість балів, будуть рекомендовані до фінансування.

Тривалість грантів може бути від трьох до дванадцяти місяців, залежно від запропонованої діяльності. Максимальний розмір грантів визначається окремо для кожного конкурсу і вказується в Оголошенні.

Процедура подання пропозицій на відкритий конкурс

1. Інформація про відкриті конкурси грантів розповсюджується через засоби комунікації, які включають Інтернет-сторінки організацій - партнерів, електронні каталоги, ресурсні центри, мережі НУО та засоби масової інформації.

2. Перед оголошенням відкритих конкурсів грантів проводяться пояснювальні семінари або зустрічі партнерів програми «Родина для дитини» щодо розробки проектних пропозицій та складання заявок на фінансування. Графік проведення семінарів встановлюється, виходячи з циклу грантових конкурсів.

3. Аплікаційні форми, включаючи інструкції для заявників, критерії конкурсу та необхідні додатки розміщуються на Інтернет-сторінці програми «Родина для дитини».

4. Всі заявки мають бути подані до офісу програми «Родина для Дитини» не пізніше кінцевого строку подання, зазначеного в

У ВИПУСКУ:

Гранти, присуджені у 2006 році 2

Короткі описи проектів грантоотримувачів програми «Родина для дитини»..... 3

Статистичні показники роботи грантерів 5

Створення нових моделей послуг у пілотних регіонах програми 5

Досягнення грантерів та історії успіху 6

Оголошенні про конкурс грантів. Документи разом з додатками можуть бути доставлені кур'єром безпосередньо на адресу офісу програми «Родина для дитини» або надіслані рекомендованою поштою. Заявки, надіслані електронною поштою не приймаються. Заявки мають подаватися трьома примірниками українською мовою та містити всі необхідні додатки (дивіться повний перелік додатків нижче). Обсяг заявки без додатків не повинен перевищувати п'ятнадцяти друкованих сторінок.

5. До заявки мають бути додані наступні документи:

- Ксерокопії Свідоцтва про державну реєстрацію та Статуту;
- Копія довідки при присвоєнні коду неприбутковості;
- Резюме ключових виконавців проекту;
- Рекомендаційні листи та листи підтримки від інших грантодавчих структур та/або організацій;
- Листи партнерської підтримки від організацій-партнерів (якщо є партнери);
- Дискета або компакт диск з повним текстом заявки.

Програма «Родина для дитини» в Україні виконується організацією «Холт Інтернешнл» за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку

HoltInternational
ПРОГРАМА «РОДИНА ДЛЯ ДИТИНИ» В УКРАЇНІ

**м. Київ, вул. І.Франка 25/40, офіс 31,
тел. (044) 494-0349, факс (044) 234-5470
fcp@holtintl.org.ua, www.familiesforchildren.org.ua**

► 6. Заявки, надіслані в офіс програми «Родина для Дитини», реєструються в базі даних. Підтвердження отримання заявки із зазначенням часу отримання надсилається заявнику електронною або звичайною поштою. Заявники, які подають проектні пропозиції безпосередньо в офіс програми «Родина для дитини», отримують підтвердження вчасного отримання заявки у момент її подання.

7. Перший розгляд заявок здійснюється Програмним Комітетом «Родини для дитини», який складається з програмного та фінансового персоналу програми. Заявки оцінюються з точки зору відповідності їхнього змісту меті та завданням програми «Родина для дитини», а також організаційної та фінансової спроможності заявника реалізувати проект. Заявки, які не відповідають програмним критеріям, або не містять необхідних додатків, не розглядаються.

8. Кваліфіковані заявки передаються на розгляд Грантового Комітету. Остаточні рішення про присудження грантів приймаються виходячи з рекомендацій Грантового Комітету.

9. Заявки, рекомендовані Грантовим Комітетом, переходять на наступний рівень конкурсу. На цьому етапі співробітники програми «Родина для дитини» можуть звернутися до директора або бухгалтера проекту за роз'ясненнями стосовно запропонованих програмних дій або бюджету. На цій стадії розгляду проекту, у разі потреби, здійснюються візити до організацій – потенційних грантоотримувачів.

10. Учасники конкурсу грантів, що не отримують фінансування в межах конкурсу, сповіщаються про це протягом одного місяця після останнього строку подачі заявок. Заявки на фінансування та додаткові матеріали, подані до програми «Родина для дитини», не повертаються. Програма не дає довідок або пояснень щодо причин відхилення проектів.

Другий тип: гранти спеціального призначення

Цей тип грантів пропонує механізм грантових конкурсів, що повинні забезпечити реалізацію окремих, конкретно визначених завдань програми «Родина для дитини». Гранти спеціального призначення охоплюють, але не обмежені наданням фінансування для проведення навчання, створення інформаційних матеріалів, здійснення інформаційних кампаній, організації конференцій, семінарів, надання окремих прямих послуг тощо.

Ці гранти надаються через конкурс, проведений серед попередньо визначених кваліфікованих організацій, які мають спроможність та підтверджений досвід виконання завдань, пов'язаних з метою та завданнями програми «Родина для дитини». Умови конкурсу, інструкції для заявників, технічне

ГРАНТИ, ПРИСУДЖЕНІ У 2006 РОЦІ

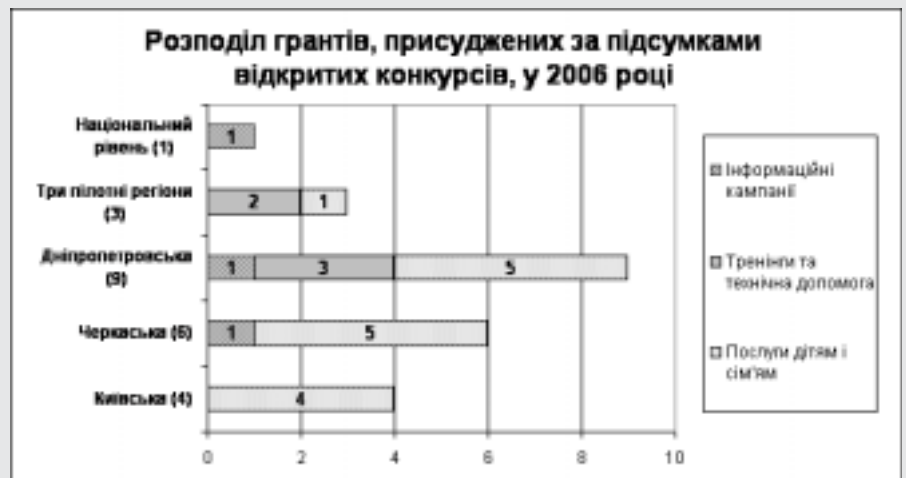
Протягом другого року роботи програма «Родина для дитини» продовжувала використовувати різноманітні механізми грантової програми для розвитку системи послуг дітям і сім'ям в пілотних регіонах. З одного боку, проводились відкриті конкурси грантів з метою стимулювати ініціативу та розвиток інноваційних програм. З іншого боку, активно використовувались механізми грантів спеціального призначення та партнерських грантів швидкої дії для підтримки та покращення вже існуючих важливих послуг.

У жовтні - листопаді 2005 р. та квітні-травні 2006 р. було проведено відкриті конкурси грантів. Метою першого конкурсу було підтримання програм та послуг, включених до місцевих планів заходів, розроблених громадами пілотних районів та міст протягом першого року роботи. Головною метою другого конкурсу було сприяння виведенню дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та дітей з особливими потребами з інтернатних закладів, а також сприяння їх інтеграції в суспільство. З 50 отриманих заявок було

підтримано 23, з них 19 – проекти, що спрямовані на реалізацію загальних цілей програми, 4 – проекти в сфері ВІЛ/СНІД. В нижченаведеній діаграмі представлено розподіл підтриманих проектів за регіонами реалізації та категоріями.

Крім того, у березні 2006 року програмою «Родина для дитини» було проведено конкурс грантів спеціального призначення, метою якого було покращення доступу дітей та сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу, до соціальних, освітніх та медичних послуг; та зменшення стигми і дискримінації по відношенню до цієї категорії сімей і формування толерантного відношення у суспільстві. З 14 отриманих заявок було підтримано 8, з них шість проектів надають послуги дітям і сім'ям, два передбачають проведення тренінгів та надання технічної допомоги.

Протягом другого року програмою «Родина для дитини» було також присуджено 10 партнерських грантів, з них 5 на проведення тренінгів, 4 на інформаційні кампанії та 1 на підтримку прямих послуг дітям та сім'ям.

завдання та аплікаційні форми розповсюджуються серед визначених кваліфікованих організацій.

Рішення про надання грантів спеціального призначення приймаються Програмним Комітетом програми «Родина для дитини». Програмний Комітет оцінює спроможність кожного учасника конкурсу виконати проект та завдання в певну суму балів, виходячи з визначених критеріїв. Заявки, що дістали найвищий бал, рекомендуються до фінансування.

Тривалість грантів може бути від трьох до дванадцяти місяців, залежно від запропонованої діяльності. Максимальний розмір грантів визначається окремо для кожного конкурсу і вказується в Умовах конкурсу грантів спеціального призначення.

Процедура подання пропозицій на реалізацію грантів спеціального призначення

1. Для даного типу грантів розробляються **Умови конкурсу грантів спеціального призначення**. Такі умови розповсюджуються серед організацій, які мають організаційну спроможність та досвід, необхідні для виконання зазначених завдань.

2. Формат Проектної пропозиції розробляється для кожних Умов конкурсу грантів окремо.

3. Пропозиції мають подаватися трьома примірниками українською мовою та містити всі необхідні додатки (дивіться повний перелік додатків нижче). Обсяг пропозиції без до- ►►

► датків не повинен перевищувати п'ятнадцяти друкованих сторінок.

4. Всі пропозиції мають бути подані до офісу програми «Родина для дитини» не пізніше кінцевого строку подачі, зазначеного в Умовах конкурсу. Пропозиції з усіма необхідними додатками можуть бути доставлені кур'єром безпосередньо на адресу офісу програми «Родина для дитини» або надіслані рекомендованою поштою. Пропозиції надіслані електронною поштою не розглядаються.

5. До проектної пропозиції має бути доданий такий самий комплект додатків, як і для заявок відкритого конкурсу (дивіться п.5 в розділі «Процедура подання пропозицій на відкритий конкурс»).

6. Пропозиції розглядаються та оцінюються в певну кількість балів Програмним Комітетом програми «Родина для дитини» виходячи з того, наскільки пропозиція відповідає меті та завданням, визначеним в Умовах конкурсу грантів, а також з організаційної та фінансової спроможності заявника здійснити запропоновану програму.

7. Співробітники програми «Родина для дитини» можуть звернутися до директора або бухгалтера проекту відібраних організацій-заявників за роз'ясненнями стосовно запропонованих програмних дій або бюджету. На цій стадії розгляду проекту, у разі потреби, здійснюються візити до організацій – потенційних грантоотримувачів.

8. Учасники конкурсу грантів, що не отримують фінансування в межах конкурсу, сповіщаються про це протягом двох тижнів після останнього строку подачі пропозицій. Заявки на фінансування та додаткові матеріали, подані до програми «Родина для дитини», не повертаються. Програма не дає довідок або пояснень щодо причин відхилення проектів.

Третій тип: партнерські гранти швидкої дії

Партнерські гранти швидкої дії – це позаконкурсні гранти, що надаються на постійній основі організаціям, які мають тер-

мінову потребу у фінансовій підтримці та графік реалізації проектів яких не співпадає з графіком проведення відкритих конкурсів грантів програмою «Родина для дитини».

Власний внесок організацій, які бажають отримати фінансування за цією грантовою схемою має становити не менше 50% від суми гранту. Максимальна сума фінансування з боку програми «Родина для дитини» складає \$5,500. Тривалість проекту не може перевищувати шість (6) місяців.

Процедура подання пропозицій на отримання партнерських грантів швидкої дії

1. Пропозиції на отримання гранту швидкої дії приймаються постійно, строків подачі пропозицій для даного типу грантів не визначено.

2. Заявки на фінансування мають бути подані у стандартному форматі відкритих конкурсів грантів. Форму заявки можна знайти на Інтернет сторінці програми «Родина для дитини».

3. Заявки мають подаватися трьома примірниками українською мовою та містити всі необхідні додатки. Обсяг пропозиції без додатків не повинен перевищувати п'ятнадцяти друкованих сторінок.

4. До проектної заявки має бути доданий такий самий комплект додатків, як і для заявок відкритого конкурсу (дивіться п.5 в розділі «Процедура подання пропозицій на відкритий конкурс»).

5. Програмний Комітет програми «Родина для дитини» розглядає заявки протягом десяти робочих днів після подання до офісу програми. Заявки розглядаються та оцінюються в певну кількість балів виходячи з того, наскільки вони відповідають меті та завданням програми «Родина для дитини», а також з організаційної та фінансової спроможності заявника здійснити запропонований проект.

6. Співробітники програми «Родина для дитини» можуть звернутися до директора або

бухгалтера проекту організації-заявника за роз'ясненнями стосовно запропонованих програмних дій або бюджету. На цій стадії розгляду проекту, у разі потреби, здійснюються візити до організацій – потенційних грантоотримувачів.

8. Учасники конкурсу грантів, що не отримують фінансування, сповіщаються про це протягом двох тижнів з моменту подачі пропозицій. Заявки на фінансування та додаткові матеріали, подані до програми «Родина для Дитини», не повертаються. Програма не дає довідок або пояснень щодо причин відхилення проектів.

Надання грантів, фінансова і програмна звітність

1. Організації, що успішно пройшли відбір та перевірку фінансової і організаційної спроможності, запрошуються до підписання **Угоди про надання гранту**. До Угоди про надання гранту додається вся необхідна інформація, а саме опис запропонованої діяльності, очікувані результати та затверджений бюджет. Умови Угоди про надання гранту відповідають українському законодавству та нормам АМР США щодо управління та звітування по грантовим програмам.

2. Угода про надання гранту підписується уповноваженим представником організації та Директором програми «Родина для Дитини». Оригінали грантових угод зберігаються в організації-грантоотримувача та у Грант Менеджера програми «Родина для Дитини».

3. Семінар з управління грантами, включаючи адміністративні та фінансові аспекти, проводиться для організацій-грантоотримувачів в день підписання грантових угод. Грантоотримувачі отримують примірник **Грантової Угоди** разом додатками - формулярами фінансової та програмної звітності, що мають застосовуватись організацією-грантоотримувачем під час виконання проекту.

4. Під час здійснення проекту програмні та фінансові звіти подаються до офісу програми «Родина для Дитини» згідно плану, зазначеного в Угоді про надання гранту. ♦

КОРОТКІ ОПИСИ ПОТОЧНИХ ПРОЕКТІВ ГРАНТООТРИМУВАЧІВ ПРОГРАМИ

Прямі послуги

Уманська районна лікарня отримала грант від Програми «Родина для дитини» на створення центру соціально-психологічної підтримки сімей, в яких є онкохворі діти. В умовах, коли кількість таких дітей зростає, Центр надає додаткові медичні послуги дитячого онколога, гематолога і психолога. Крім того, керівники Проекту залучили 30 спеціально підготовлених волонтерів з числа студентів Уманського медичного училища, які відвідують клієнтів Центру вдома і надають практичну допомогу батькам.

Міжнародний благодійний фонд «**Сонячне світло**», розташований у с. Требухів

Броварського району Київської області, працює з безпритульними дітьми і надає цілу низку соціально-психологічних реабілітаційних послуг. Сьогодні «Сонячне світло» працює в рамках двох грантових проектів Програми «Родина для дитини». Обидва проекти спрямовані на влаштування дітей, позбавлених батьківського піклування, в сім'ї. Діяльність проектів складається з підбору і навчання кандидатів у прийомні батьки, створення груп підтримки прийомних батьків, супроводу новостворених прийомних сімей, а також створення будинку сімейного типу і програм професійного розвитку для прийом-

них батьків. Проекти реалізуються спільно з районним центром соціальних служб.

Уманський міський Центр соціальних служб разом із Уманською школою-інтернатом планує створити навчальну програму з розвитку життєвих навичок у випускників школи-інтернату. Грантові кошти підуть на ремонт, облаштування і обладнання двокімнатної квартири, що знаходиться на території школи-інтернату, де майбутні випускники зможуть привчатися до самостійного життя. Ще одне призначення квартири – тимчасове помешкання, що надаватиметься батькам, які відвідують дітей в інтернаті. Такі умови сприятимуть заохочен-

► ну батьків більше часу проводити зі своїми дітьми. Під час візиту батьків діти перебуватимуть разом з ними. З метою відновлення сім'ї з батьками і дітьми працюватиме психолог.

Благодійний фонд «Maale», що у Дніпропетровську, працює з сім'ями, в яких є діти з обмеженими можливостями. Фонду було надано грант на придбання обладнання, що моделює розвиток когнітивних і фізичних навичок дитини. Це обладнання, відоме також як «сенсорна кімната», буде встановлене у навчально-ресурсному центрі (НРЦ), заснованому Фондом. До клієнтів НРЦ належать, в тому числі, діти, прикуті до інвалідних візків і позбавлені розвиваючих і навчальних можливостей за межами НРЦ. Сенсорна кімната допоможе дітям розвиватися фізично, розумово та емоційно.

«Джерела» - відоме благодійне товариство, що базується у Києві і надає підтримку і послуги сім'ям, в яких живуть діти з розумовою відсталістю. Метою поточного гранту Програми «Родина для дитини» є застосування моделі соціальної інтеграції молоді з обмеженими можливостями, розробленої благодійним товариством «Джерела», у Дніпропетровській області. До цільової групи проекту належать вихованці реабілітаційного центру для дітей та юнацтва з обмеженими можливостями «Надія». Діяльність проекту передбачає навчання батьків і співробітників Центру, організація навчального туру до Києва, де програма соціальної інтеграції вже успішно втілена у життя, розробка спеціально для Центру «Надія» програми «Випускник», а також створення батьківського комітету з метою заохочення батьків до участі у позашкільних програмах соціальної адаптації.

Перещепинська школа-інтернат Новомосковського району Дніпропетровської області отримала від Програми «Родина для дитини» грантові кошти, що сприятимуть відновленню роз'єднаних сімей. Персонал школи-інтернату працюватиме з дітьми, батьки яких перебувають у виправних закладах. Програмою передбачені регулярні побачення з батьками, після закінчення строку ув'язнення батьків – надання сім'ям послуг з соціальної і психологічної адаптації, допомога батькам у працевлаштуванні і вихованні дітей.

Черкаське і Київське відділення Всеукраїнської мережі людей, які живуть з ВІЛ/СНІД (ЛЖВС), благодійний фонд «Перемога», Броварський район Київської області і благодійна організація «З надією», Кривий Ріг Дніпропетровської області, працюють з дітьми і сім'ями, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу і надають широкий спектр соціальних, навчальних, психологічних та інших послуг. Докладніше читайте про роботу «Перемоги» і «З надією» у розділі «Досягнення та історії успіху» на стор. 7.

Діти та вихователі під час занять в центрі «Родина»

«АНТИ-СНІД дітям України» - Дніпропетровська міська громадська організація, що спільно з **Дніпропетровським міським центром соціальних служб** створює у Дніпропетровську центр комплексних послуг для сімей та дітей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІД. Грантова програма профінансує початковий етап, на якому планується провести ремонт приміщення, придбати меблі, підготувати персонал для роботи в Центрі, а також провести кампанію із залучення і оцінки клієнтів Центру.

Київський міський Центр соціальних служб разом з **Київським відділенням Мережі ЛЖВС** отримав грант від Програми «Родина для дитини» на проведення табору відпочинку для 30 дітей і сімей, яких торкнулися проблеми ВІЛ/СНІД. Проектом передбачені ігри, що розвивають когнітивні навички дітей, заняття з соціальної, медичної та педагогічної підготовки для батьків. Батьки та члени сімей отримують рекомендації щодо кращого догляду за дітьми. Очікується, що після проведення табору сім'ї-учасники стануть постійними клієнтами Центру.

Навчання/технічна допомога

«Асоціація дискусійних клубів», громадська організація з м. Дніпропетровськ, реалізує проект, спрямований на виховання у випускників шкіл-інтернатів м. Дніпропетровська відповідального ставлення до сім'ї та батьківства. Проектом передбачене проведення тренінгів з ефективних комунікативних навичок, попередження конфліктних ситуацій, відповідального батьківства і запобігання насильству в сім'ї; публічні дебати із залученням 100 учнів міста; проведення двох конкурсів дитячого плакату «Моя сім'я» і «Скажи НІ насильству».

Міжнародна благодійна фундація **«Отчий дім»** отримала грант програми «Родина для дитини» для реалізації проекту сприяння розвитку національного усиновлення в Україні через навчання тренерів, соціальних працівників і батьків, створення методичних матеріалів і відкриття гарячої лінії з питань усиновлення. Одним з очікуваних

результатів проекту є вихід у світ посібника «Усиновлення. Крок за кроком», що стане корисним помічником для потенційних усиновителів.

Діяльність громадської організації **«Новомосковський районний центр підтримки сім'ї»**, що у Дніпропетровській області, спрямована на підвищення обізнаності з проблем ВІЛ/СНІД серед молоді Новомосковського району, а також на розвиток толерантного ставлення населення до ВІЛ-позитивних людей. В рамках проекту передбачено проведення інформаційних заходів для дітей і молоді в літніх таборах та інших місцях їхнього відпочинку, для чого створено мобільний навчально-консультаційний центр. Враховуючи вікові особливості аудиторії, програмні заходи проходять у ігровій формі. Крім того, команда проекту проведе тренінги з ВІЛ/СНІД для керівників і викладачів місцевих середніх шкіл і професійних училищ і підготує цикл радіопрограм для висвітлення діяльності проекту.

Рівень розповсюдження ВІЛ-інфекції серед мешканців міста Кривий Ріг Дніпропетровської області, у тому числі, серед дитячого населення міста - один з найвищих в Україні. Місцева громадська організація **«Громадське здоров'я»** спільно з громадською організацією **«Волонтер»** та місцевою владою спрямували свої зусилля на створення рівних можливостей для дітей з ВІЛ/СНІД через виховання толерантного і позитивного ставлення до таких дітей та на зменшення кількості порушень прав ВІЛ-позитивних дітей. Організація «Громадське здоров'я» отримала згоду міського відділу освіти на проведення тренінгів для працівників дитсадків і шкіл, що дозволить зменшити рівень дискримінації по відношенню до ВІЛ-позитивних дітей та покращити їх можливості відвідування освітніх закладів. В рамках гранту у місті також пройде інформаційна кампанія. Люди дізнаються більше про проблеми ВІЛ/СНІД з роз'яснювальних публікацій у пресі, соціальної реклами та під час громадських заходів.

Підвищення обізнаності

Українська незалежна громадська спілка «Захист», м. Черкаси, проводить інформаційну кампанію з підвищення рівня обізнаності громади щодо сімейних форм виховання у Черкаській області, а саме, у пілотних місцевостях Програми «Родина для дитини» (місто Умань і Уманський район). Працівники проекту здійснюють поїздки до сіл району, де проводять зустрічі з місцевими громадами, під час яких розповідають про переваги сімейних форм виховання для дітей-сиріт і інформують про те, яким чином сім'ї можуть стати потенційними прийомними батьками або усиновителями. В рамках проекту створено цикл телевізійних програм «Крок назустріч дитині», а для розповсюдження під час зустрічей з громадами видано друковані матеріали (бюлетені, календарі з фото дітей-вихованців Уманського інтернату, які потребують влаштування в сім'ю). ❖

СТАТИСТИЧНІ ПОКАЗНИКИ РОБОТИ ГРАНТЕРІВ (СТАНОМ НА 30.06.2006)

ТРЕНІНГИ ТА ТЕХНІЧНА ДОПОМОГА

	ВСЬОГО:	Черкаська	Дніпропетровська	Київська	Пілотні регіони
Кількість проведених тренінгів	171	37	63	64	7
Кількість учасників, всього	1480	407	263	711	99
З них, працівників установ, що надають послуги	977	161	102	633	81
представників органів влади	32	13	4	6	9
батьків	220	41	98	72	9
дітей	245	186	59	0	0
представників ЗМІ	6	6	0	0	0
Кількість розроблених методичних посібників	9	3	2	0	4

ІНФОРМАЦІЙНІ КАМПАНІЇ ТА ЗАЛУЧЕННЯ ГРОМАДИ

	ВСЬОГО:	Черкаська	Дніпропетровська	Київська	Національний рівень
Кількість появ в ЗМІ (публікацій, радіо- або ТВ ефірів, тощо):	356	113	63	3	177
Кількість створених інформаційних продуктів	142	30	3	3	106
Кількість громадських подій	114	50	38	26	0
Кількість створених громадських ініціативних груп	9	8	1	0	0

ПОСЛУГИ СІМ'ЯМ

	ВСЬОГО:	Черкаська	Дніпропетровська	Київська	Пілотні регіони
Кількість сімей, які отримали послуги					
психосоціальної підтримки, всього:	474	168	135	164	7
З них, послуги юридичної підтримки	179	68	41	65	5
медичні послуги	272	62	105	105	0
освітні послуги	152	20	96	36	0
послуги раннього запобігання кризі	123	88	3	27	5

ПОСЛУГИ ДІТЯМ

	ВСЬОГО:	Черкаська	Дніпропетровська	Київська
Кількість дітей, які отримали послуги:				
психосоціальної підтримки, всього:	596	442	91	63
З них, послуги юридичної підтримки	59	21	5	33
медичні послуги	449	299	105	45
освітні послуги	257	110	91	56
послуги раннього запобігання кризі	203	82	3	118

ПОКАЗНИКИ ЩОДО ВЛАШТУВАННЯ ДІТЕЙ

	ВСЬОГО:	Черкаська	Дніпропетровська	Київська
Кількість дітей, які повернулись в рідні сім'ї	1	1	0	0
Кількість дітей, які залишились в рідних сім'ях (завдяки роботі по запобіганню кризі)	150	33	95	22

СТВОРЕННЯ НОВИХ МОДЕЛЕЙ ПОСЛУГ У ПІЛОТНИХ РЕГІОНАХ ПРОГРАМИ

Профілактичні програми. Робота з сім'ями груп ризику/ кризовими сім'ями.

Протягом останнього року роботи представники державних та недержавних організацій, що працюють в сфері охорони дитинства в пілотних регіонах програми «Родина для дитини», мали нагоду побачити і вивчити модель «Relief Nursery» - програми збереження сім'ї, що була розроблена в місті Юджин, штат Орегон у 1976 р. і з того часу була визнана в США і відтворена по всій країні.

Місія «Relief Nursery» полягає у запобіганні жорсткому поводженню з дітьми та недостатньому догляду за дитиною шляхом раннього втручання, спрямованого на підтримку та створення умов для повноцінного розвитку дитини, підтримку батьків та збереження сімей.

Програма «Relief Nursery» працює з сім'ями з низьким рівнем доходу, які виховують дітей віком від народження до 6 років, яким загрожує ризик жорсткого поводження або недбалого ставлення з боку батьків.

«Relief Nursery» надає ряд послуг з розробкою специфічних цілей для кожної сім'ї і існує як тимчасова допомога, а також як інструмент втручання у кризових ситуаціях. Діяльність «Relief Nursery» насамперед спрямована на потреби всієї сім'ї, а не виключно дітей або їхніх батьків. Співробітники Програми здійснюють втручання, спрямоване на усунення факторів ризику, що призводять до зловживань, у тому числі, зловживань хімічними речовинами.

закінчення на стор. 8 ►►

Послуги дітям з кризових сімей: благодійний фонд «Сонячне світло»

В Україні гострою залишається проблема безпритульних дітей. Попри відсутності офіційних статистичних даних щодо кількості таких дітей у фахівців сфери охорони дитинства немає сумніву, що кількість безпритульних дітей зростає. Розповсюдженням є твердження про те, що сьогодні на вулиці мешкає більше дітей, ніж у роки занепаду після Другої світової війни.

Типовими причинами, що спонукають дітей йти на вулицю, є зловживання батьками алкоголем та наркотиками, бідність, безробіття, насильство в сім'ї. Для вирішення проблеми по всій країні були створені програми з реабілітації безпритульних дітей, що виконуються як неурядовими, так і урядовими організаціями. Нагальна потреба існує у програмах, спрямованих на запобігання зазначеним проблемам, а також на збереження родини, що дозволить припинити відтік дітей на вулиці, в притулки та інтернатні заклади.

«Сонячне світло» - міжнародний благодійний фонд, розташований у Броварському районі Київської області, що надає допомогу безпритульним дітям та дітям груп ризику. Фондом створено професійний реабілітаційний центр для дітей вулиці у селі Требухів Броварського району. «Сонячне світло» також надає послуги підтримки кризовим сім'ям та працює в напрямі розвитку сімейних форм виховання, зокрема прийомних сімей.

Влітку 2005 і 2006 років програма «Родина для дитини» надала фонду «Сонячне світло» два партнерські гранти для підтримки щорічного літнього табору для дітей з сімей груп ризику Броварського району та для дітей з реабілітаційного центру. Цілі програми літнього табору такі: (I) Надання реабілітаційних послуг дітям з неблагополучних сімей; визначення основних проблем, з якими стикаються такі діти і розробка стратегій раннього втручання для підтримки сімей; (II) Надання реабілітаційних послуг

Риболовля в літньому таборі

дітям центру соціально-педагогічної реабілітації «Сонячне світло».

У 2005 р. у таборі побували 93 дитини. Табір 2006 року прийняв 81 дитину. Кожного літа діти з центру «Сонячне світло» разом з персоналом центру та вчителями прибирають територію і розбивають табір. Вони беруть участь у приготуванні їжі, прання, а також у навчальних і розважальних заходах табору. Під час спільних заходів працівники і волонтери «Сонячного світла» мають змогу добре познайомитись з дітьми, а програму табору використовують як стартовий майданчик для подальшого планування відповідних послуг дітям, в тому числі послуг підтримки та збереження родин. Співробітники центру створили базу особистих і сімейних даних по кожному з учасників. Ці дані були передані районній службі у справах неповнолітніх та центру соціальних служб з тим, щоб соціальні працівники мали можливість надавати необхідну підтримку і вживати належних заходів у разі виникнення кризових ситуацій. ♦

Інформаційна кампанія щодо популяризації національного усиновлення: «Магнолія ТВ»

В Україні тривалий час вважалося, що проблема дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування – справа держави. Держава до недавнього часу вирішувала цю проблему виключно шляхом влаштування таких дітей до успадкованої з радянських часів системи державних інтернатних закладів. Суспільство залишалось необізнаним щодо недоліків цієї системи, порушень прав дітей в інтернатних закладах та тяжких

наслідків перебування в інтернаті для психічного і фізичного здоров'я дитини. Більше того, в суспільстві продовжують існувати глибоко вкорінені упередження по відношенню до таких дітей, що твердять начебто ці діти успадковують всі пороки їхніх неблагополучних батьків, а саме схильність до злочинів та зловживань хімічними речовинами.

За умов негативного відношення з боку суспільства, відсутності державних програм розвитку національного усиновлення та байдужості засобів масової інформації діти, які проживають в інтернатних закладах, до

недавнього часу майже не мали шансів знайти сім'ю. Однак, з приходом нового уряду у 2004 році в Україні розпочалась реформа системи охорони дитинства в бік розвитку сімейних форм виховання. Частиною реформи є інформаційна кампанія щодо популяризації усиновлення та прийомних сімей.

На підтримку дій уряду програма «Родина для дитини» підтримала декілька грантових пропозицій щодо проведення інформаційних кампаній, спрямованих на популяризацію сімейних форм виховання. У січні 2006 року програма надала шестимісячний грант телекомпанії «Магнолія-ТВ». Метою гранту було визначено підвищення обізнаності суспільства про дітей, які живуть в інтернатних закладах, та спонукання громадян України до усиновлення цих дітей.

«Магнолія-ТВ» - провідна телекомпанія, широко відома в Україні, зокрема, завдяки програмам «Телевізійна служба «Милосердя» та «Служба розшуку дітей». Згідно з умовами гранту «Магнолія-ТВ» виготовила короткі телевізійні випуски про більше ніж 70 дітей, які проживають в інтернатних закладах пілотних регіонів програми «Родина для дитини». Наприкінці кожного випуску було наведено номер телефону гарячої лінії, створеної для відповідей на запити громадян. Також, «Магнолія-ТВ» створила документальний фільм, що розповідає історії двох сімей, які успішно усиновили дітей з інтернатних закладів. Фільм та телевізійні випуски транслювались на багатьох загальнонаціональних та регіональних каналах протягом трьох місяців.

У відповідь на трансляції «Магнолія-ТВ» отримала величезну кількість дзвінків з різних куточків України. Людей цікавило, як можна усиновити чи стати прийомними батьками для дитини, яку вони бачили по телебаченню. Співробітники гарячої лінії надавали контактну інформацію служб у справах неповнолітніх регіону, де проживає дитина. Фахівці місцевих служб проводили подальшу роботу з потенційними усиновителями або прийомними батьками щодо відбору та навчання.

Завдяки створеним телевізійним випускам та фільму вдалось зробити крок до подолання стереотипів, що існують в суспільстві, та продемонструвати, що діти-сироти нічим не відрізняються від решти дітей і так само заслуговують на любов і сім'ю. «Реакція людей набагато перевищила наші сподівання», зауважує директор проекту Борис Побережський. «Ми відчуваємо, що зробили дуже важливу справу і будемо намагатись її продовжувати». «Магнолія-ТВ» планує започаткувати постійну програму, в рамках якої створюватиме і транслюватиме аналогічні телевізійні випуски про дітей, які живуть в інтернатних закладах по всій Україні. ♦

Послуги дітям та сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу: БО «З надією»

Місто Кривий Ріг у Дніпропетровській області є одним з найбільш уражених епідемією ВІЛ/СНІД в Україні. Серед тих, кого торкнулась проблема ВІЛ – багато дітей. За офіційними даними Криворізького міського центру профілактики і боротьби зі СНІД станом на 01.10.2005 у місті зареєстровано 401 ВІЛ-позитивна дитина. Через стигматизацію та дискримінаційне відношення більшість з цих дітей не мають доступу до повноцінної освіти та інших соціальних послуг.

Благодійна організація «З надією» була заснована у 2001 році. Організація надає послуги консультування та підтримки сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ, створює та розповсюджує інформаційні матеріали щодо профілактики та запобігання ВІЛ-інфекції, проводить групи самопомоги. У 2005 році співробітники організації провели опитування серед 52 сімей у м. Кривий Ріг, які виховують ВІЛ-позитивних дітей. 91% учасників опитування зазначили, що вважають за необхідне створення центру денного перебування, де діти зможуть отримувати соціальні, освітні та інші послуги, в яких їм досі було відмовлено.

У січні 2006 р. БО «З надією» отримала шестимісячний грант від програми «Родина для дитини», метою якого було розширення спектру послуг та створення центру комплексної підтримки людей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. Створений центр отримав назву «Родина». Центр надає послуги дітям та сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу, а також ВІЛ-позитивним вагітним жінкам. За допомогою фінансування,

Заняття для сімей в центрі «Родина»

отриманого від програми, «З надією» забезпечує роботу денного центру для дітей. Також, за кошти гранту було відкрито три додаткових консультативних пункти в лікарнях міста та надано різноманітні послуги більше ніж 40 сім'ям з дітьми, в тому числі освітні, медичні послуги, гуманітарна допомога та тренінги для сімей з питань догляду за ВІЛ-інфікованими дітьми. ❖

Братики Сашко та Толік потрапили до центру «Родина» за рекомендацією лікаря-педіатра Криворізького міського центру профілактики і боротьби зі СНІД. Бабуся хлопців Ганна Андріївна, яка привела їх до центру, розповіла, що її дочка Олена, мама хлопчиків, знаходиться у туберкульозному диспансері. Стан здоров'я Олени швидко погіршувався через прогресуючу хворобу.

Соціальні працівники центру «Родина» відвідали Олену у диспансері, домовились з головним лікарем про те, щоб Олену було переведено до палати, оскільки до цього вона, разом з багатьма іншими хворими, лежала в коридорі через перевантаженість диспансеру. 18 березня 2006 р. Олена пішла з життя.

26 березня в центрі проходили заняття для сімей з питань догляду та підтримки ВІЛ-інфікованих дітей. Незважаючи на біль через втрату дочки, Ганна Андріївна прийшла на заняття. Вона також привела свого старшого сина Андрія, який раніше не відвідував центр. Під час заняття Андрій виглядав пригніченим і не розмовляв. Після закінчення заняття, під час обговорення та обміну враженнями, Андрій розплакався і зізнався, що до цього моменту не знав про ВІЛ-позитивний статус Сашка і Толіка. На запитання тренера щодо того, як Андрій відчуває себе, дізнавшись про статус племінників, Андрій відповів: «Це наші рідні діти. В них тепер є я та моя мама. Я дуже вдячний їй, що дізнався про це в такій теплій атмосфері, серед людей, в яких є спільне – ВІЛ».

Сашко та Толік продовжують відвідувати денний центр. Співробітники центру надають підтримку всій сім'ї. Ганна Андріївна, за допомогою юриста центру, оформлює опіку на онуків.

Інформаційна кампанія по залученню кандидатів в прийомні батьки: Броварський районний центр соціальних служб

Броварський районний Центр соціальних служб – державна організація, що надає соціальні послуги сім'ям, дітям та молоді. До однієї з цільових груп Центру належать діти-сироти та діти, позбавлені батьківського піклування. Більшість з цих дітей знаходяться в інтернатних закладах через відсутність в районі достатньої кількості сімейних форм виховання. Розвиток сімейних форм виховання тільки починається, а рівень обізнаності громадян про переваги і наявні моделі сімейного виховання і досі є дуже обмеженими.

Метою тримісячного гранту програми «Родина для дитини», наданого Центру, було проведення кампанії з підвищення рівня обізнаності громадськості і, як наслідок, залучення потенційних кандидатів в прийомні батьки. Діяльність Центру полягала у проведенні зустрічей з представниками сільських адміністрацій, співробітниками шкіл, дитячих садочків, та представниками громадськості в усіх селах району. В місцевих засобах масової інформації було надруковано 5 газетних статей про сімейні форми виховання, вийшло 5 відповідних сюжетів на радіо. Команда проекту розробила і надрукувала буклет, що був розповсюджений під час зустрічей, надрукувала і розмістила в громадському транспорті плакати, що інформують про сімейні форми виховання.

Найважливішим досягненням проекту є відбір 6 сімей, яких зацікавила можливість стати прийомними батьками. Сім'ї звернулись до Центру соціальних служб для участі у тренінгу для потенційних прийомних батьків. ❖

Послуги дітям та сім'ям, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу: БФ «Перемога»

Броварський район Київської області – один з найбільш уражених епідемією ВІЛ/СНІД в області. За офіційними даними станом на 01.01.06 в районі було зареєстровано 150 ВІЛ-позитивних людей, з них 30 дітей. 70% цих дітей походять з кризових сімей, де існують численні проблеми, в тому числі бідність, зловживання алкоголем або наркотиками та інші. Внаслідок ситуації, що склалась в сім'ях, діти не отримують необхідного догляду, не мають можливості пройти медичне обстеження та отримати необхідне лікування та інші медичні і соціальні послуги.

Броварський благодійний фонд «Перемога» був заснований у 2003 році. Метою організації було надання послуг підтримки ▶▶

► та реабілітації жінкам, які страждають від алкогольної або наркотичної залежності. Для здійснення своєї діяльності «Перемогою» було створено реабілітаційний центр. Згодом виявилось, що залежність від хімічних речовин - не єдина проблема клієнтів «Перемоги». Багато з них також виявились ВІЛ-позитивними. В деяких з цих жінок були діти. Внаслідок ВІЛ-позитивного статусу ці сім'ї опинились в ізоляції.

Оскільки кількість ВІЛ-позитивних дорослих і дітей у Броварському районі продовжувала зростати, а доступ до всіх соціальних послуг для цих людей залишався закритим, працівники «Перемоги» вирішили розширити спектр своїх послуг та включити до цільових груп цю категорію людей. За допомогою гранту програми «Родина для дитини» «Перемога» створила центр комплексної підтримки для дітей і сімей, яких торкнулась проблема ВІЛ/СНІДу. На сьогодні більше 20 сімей отримали послуги психосоціальної, медичної, юридичної та освітньої підтримки. Діти з малозабезпечених сімей отримують продукти харчування, вітаміни та пелюшки. Батьки мають змогу взяти участь у різноманітних тренінгах та групах взаємодопомоги. ВІЛ-позитивні вагітні жінки та молоді мами отримують послуги консультування з метою запобігання ранньому соціальному сирітству. ❖

Створення нових моделей послуг, закінчення

Цього року модель «Relief Nursery» буде відтворена у 4 пілотних регіонах Програми «Родина для дитини». Один з таких центрів буде відкрито у селі Требухів Броварського району Київської області для надання послуг сім'ям з зазначеного району. Ще один центр буде відкрито в м. Умань Черкаської області для сімей з міста Умань та Уманського району. Планується також відкриття двох центрів «Relief Nursery» в Дніпропетровській області: один – у місті Дніпропетровськ, другий – в селі Піщанка Новомосковського району.

Для здійснення заходів щодо відкриття центрів буде створено робочу групу, що складатиметься з представників кожного пілотного регіону. Разом з працівниками «Relief Nursery» з м. Юджин робоча група має розробити і затвердити стандартизований перелік базових послуг, критерії відбору сімей для участі у програмі, стандартизований список обладнання, а також штатний розклад.

Протягом року команда «Relief Nursery» із Сполучених Штатів здійснить декілька поїздок до України, під час яких надасть технічну

На початку 2006 р. до «Перемоги» подзвонили з місцевого пологового будинку. Працівник пологового будинку хотіла скерувати молоду жінку на останніх термінах вагітності, яка щойно дізналася про те, що вона ВІЛ-інфікована. Соціальний працівник «Перемоги» негайно виїхала до пологового будинку.

Тетяна (ім'я змінено) була в розпачі та дуже пригнічена. Вона думала про те, щоб залишити немовля в лікарні. Більшість того, що вона знала про ВІЛ-інфекцію, було невірним. Виявилось, що її уявлення про можливі наслідки ВІЛ-інфекції було значно перебільшеним.

Соціальний працівник провела із Тетяною багато часу, пояснюючи природу та дію ВІЛ-інфекції на дорослих та дітей, та залишила деякі друківані матеріали. Че-

підтримку на етапі запуску програми та проведе тренінги з відпрацювання практичних навичок.

Крім відкриття центрів «Relief Nursery» програма «Родина для дитини» і надалі сприятиме розповсюдженню превентивних програм та послуг по збереженню сім'ї для дітей та сімей, яких торкнулася проблема ВІЛ/СНІДу. В даний час програма підтримує 9 грантових проектів, що надають різноманітні послуги цій категорії сімей і дітей. Робота проектів триватиме і протягом третього року програми. «Родина для дитини» сприятиме створенню зв'язків між грантерами ВІЛ-програм та програм «Relief Nursery», що надасть можливість інтегрувати послуги і за необхідності надавати їх спільним клієнтам. Учасники стажування у США, що відбудеться у жовтні 2006 р., матимуть нагоду пройти навчання разом із персоналом «Relief Nursery» в Юджині.

Реформування інтернатних закладів

Уряд України ініціював проведення протягом 2007-2017 років реформи системи державних інтернатних закладів для дітей-сиріт та дітей, позбавлених батьківського піклування. В результаті реформи передбачається значне зменшення кількості дітей, які перебувають у державних закладах. Натомість, переважна більшість дітей, які потребуватимуть влаштування, отримають можливість виховуватись в сімейному оточенні. Реформа передбачає також розукрупнення існуючих інтернатних закладів та пе-

рез два дні Тетяна прийшла на другу зустріч набагато бадьоріша. Вона сказала, що купила деякі речі для дитини. А через два тижні вона подзвонила і повідомила працівникам «Перемоги», що народила чудового хлопчика.

Коли соціальний працівник прийшла відвідати Тетяну після пологів, вона застала Тетяну в той момент, коли та ніжно годувала свого хлопчика. Тетяна сказала, що обговорила усе зі своїм чоловіком, і вони разом вирішили залишити сина в сім'ї та виховувати його. Тепер Тетяна та немовля вдома, а працівники «Перемоги» продовжують надавати підтримку її сім'ї, в тому числі допомагають молочними сумішами, пелюшками та одягом для хлопчика, що стало можливим завдяки коштам гранту «Родини для дитини».

рехід дітей до малокомплектних закладів нового типу, утворених місцевими органами виконавчої влади за місцем походження дітей. Діти отримають можливість навчатись у звичайних загальноосвітніх школах та підтримувати стосунки з батьками та іншими родичами.

Програма «Родина для дитини» підтримуватиме реформу на місцевому рівні, надаючи допомогу у проведенні індивідуальної оцінки дітей, які проживають в інтернатних закладах, і складання індивідуальних планів щодо постійного влаштування кожної дитини. «Родина для дитини» тісно співпрацюватиме з адміністраціями закладів, центрами соціальних служб та службами у справах неповнолітніх, а саме проводитиме необхідні тренінги та надаватиме технічну допомогу, що допоможуть у розробленні індивідуальних планів щодо постійного влаштування дітей – шляхом повернення до рідних сімей, усиновлення або влаштування в прийомну сім'ю.

Програма «Родина для дитини» проведе ряд семінарів для соціальних працівників, вихователів, викладачів, психологів і медичних працівників з пілотних регіонів. Семінари будуть присвячені, зокрема, таким темам: формування відчуття прив'язаності та його розлади; наслідки травматичного розлучення; стратегії влаштування дитини, що дозволяють запобігти травмуванню; возз'єднання сімей; оцінка готовності родини; підготовка дитини до постійного влаштування; взаємодобір сімей і дітей; пошук і підготовка сімей для дітей з особливими потребами. ❖

Родина для дитини - щоквартальний вісник програми, що виконується в Україні організацією Holt International Children's Services за підтримки USAID.

Директор програми:
Олена Герасимова

Співробітники програми:
Олеся Гальчинська, менеджер регіональних програм
Олена Давидова, менеджер з інформаційного забезпечення
Ольга Дудіна, менеджер програм з ВІЛ/СНІД

Олеся Долінська, менеджер грантової програми
Наталія Гуляницька, координатор грантової програми
Наталія Логвінова, фінансовий менеджер
Олена Скоробогата, фінансово-адміністративний асистент